

Finansiell Statistik
Penge-, bank- og nationalregnskabsstatistik

Senest revideret:
22-09-2020

Betalinger

- 0 Administrative oplysninger om statistikproduktet
- 1 Indhold
- 2 Tid
- 3 Pålidelighed og usikkerhed
- 4 Sammenlignelighed
- 5 Tilgængelighed
- 6 Supplerende dokumentation

0 Administrative oplysninger om statistikproduktet

0.1 Navn

Betalinger

0.2 Emnegruppe

Betalinger (Nationalbankens Statistikbank)

Penge- og kapitalmarked => Betalingsmarked (Danmarks Statistiks Statistikbank)

0.3 Ansvarlig myndighed, kontor, person mv.

Danmarks Nationalbank, Finansiell Statistik

Nikolaj Wibeck-Nilsson, tlf. 33 63 98 91, e-mail: nwn@nationalbanken.dk

0.4 Formål og historie

Formålet med statistikken er at belyse betalingsmarkedet i Danmark. Nationalbanken indsamler, bearbejder og offentliggør statistiske oplysninger vedrørende betalingstjenester. Betalingsrådet har bistået Nationalbanken i opbygningen af statistikken som led i rådets ønske om at udvide statistikdækningen på området. Statistikens data er tilgængelig fra og med 1. kvartal 2016.

0.5 Brugere og anvendelsesområder

Brugere er ministerier, interesseorganisationer, Danmarks Nationalbank, banker, betalingsinstitutter, Den Europæiske Centralbank, mfl.

Statistikken anvendes til at analysere udviklingen på betalingsmarkedet. Et eksempel er udbredelsen og brugen af betalingskort. Nationalbanken benytter endvidere statistikken i det europæiske samarbejde om indsamling af oplysninger til en fælleseuropæisk statistik for betalinger.

0.6 Kilder

Fra og med 2016 er systemet til indsamling af oplysninger til betalingsstatistikken baseret på følgende hovedkilder:

- Indberetninger fra danske banker og filialer af udenlandske banker
- Indberetninger fra betalingsinstitutter
- Indberetninger fra leverandører af kortterminaler
- Indberetninger fra indlødere af kortbetalinger.

0.7 Indsamlingshjemmel

Nationalbanken indsamler statistik i medfør af [Nationalbanklovens](#) § 14 a indsat ved lov nr. 579 af 1. juni 2010 eller efter aftale. Ifølge § 14 a indsamler, bearbejder og offentliggør Nationalbanken statistiske oplysninger inden for dens kompetenceområde. De indsamlede oplysninger kan anvendes til andet end at udarbejde statistik, og de kan stilles til rådighed for andre offentlige myndigheder med indberetternes accept, fx til brug for overvågning eller tilsyn.

0.8 Respondentbyrde

Aktørerne nævnt under afsnit 0.6 har den direkte respondentbyrde.

0.9 EU-regulering

EU-reguleringen på området består af Den Europæiske Centralbanks forordning om betalingsstatistik (EU) nr. 1409/2013 af 28. november 2013 og henstillingen om betalingsstatistik af samme dato (ECB/2013/44).

1 Indhold

1.1 Indholdsbeskrivelse

Statistikken indeholder kvartalsvise data for:

- Dansk udstedte kort efter type og teknologi

- Dansk udstedte kort efter type og kortholder
- Transaktioner med dansk udstedte kort efter type, anvendelsessted og land
- Transaktioner med dansk udstedte kort efter type og kortholder
- Transaktioner i Danmark med dansk udstedte kort efter type og teknologi
- Kortmisbrug efter type, kategori og land
- Kontantautomater og kortterminaler
- Hævninger og indskud af kontanter efter betjeningssted
- Indenlandske kreditoverførsler efter type og initiering

Data for udstedte kort indeholder kort udstedt i Danmark. Derfor omfatter statistikken også kort udstedt til kortholdere, der er bosiddende i udlandet.

Der indsamles oplysninger for både hævekort og betalingskort. Statistikken omfatter alle aktiverede og gyldige kort, dvs. alle kort, der efter aktivering ikke er udløbet, trukket tilbage eller spærret.

Opgørelsen af antal og værdi af korttransaktioner omfatter transaktioner foretaget med både dansk og udenlandsk udstedte kort i Danmark samt brugen af dansk udstedte kort i udlandet.

Med baggrund i den bagvedliggende betalingsinfrastruktur indgår kort udstedt på Færøerne og i Grønland i statistikken. Derfor indgår også transaktioner foretaget på Færøerne og i Grønland.

Både fysiske og virtuelle kort medtages i opgørelsen. Virtuelle kort eksisterer kun i elektronisk form, men de har dog et selvstændigt kortnummer – et PAN-nummer (Primary Account Number). At en kortholder registrerer sit kort i en betalingsapp øger ikke bestanden af udstedte kort, fordi kortholder netop blot registrerer kortnummer, udløbsdato og sikkerhedscifre.

Transaktioner foretaget med en betalingsapp er omfattet af opgørelsen af antal og værdi af korttransaktioner, hvis den underliggende kortinfrastruktur er anvendt.

1.2 Statistiske begreber

Oplysninger om betalingsstatistikken er baseret på indberetningerne nævnt i afsnit 0.6. De beskrives kort i det følgende.

Indberetninger til betalingsstatistikken

Populationen for indberetningerne er opdelt i:

- Ca. 60 banker
- Ca. 10 indberettere fordelt på øvrige indberetningsgrupper, jf. afsnit 0.6.

Oplysninger om bestande (*stock-opgørelser*), fx antal udstedte kort, opgøres den sidste bankdag i et kvartal, mens oplysninger om strømme (*flow-opgørelser*), fx antal transaktioner med kort, opgøres som summen af transaktioner foretaget i et kvartal.

Uddybning af de enkelte korttyper

- **Hævekort:**
Kort, der alene kan bruges til at hæve kontanter i kontantautomater samt i filialer hos den udstedende bank eller andre bankers filialer.
- **Betalingskort:**
Kort, der har en bred anvendelse, dvs. kort der kan anvendes hos mange betalingsmodtagere og ikke kun i en enkelt detailkæde. Eksempler er Dankort, VisaDankort, internationale debetkort, fx MasterCard Debit og Visa Debit, og internationale kreditkort, fx MasterCard, Visa, American Express og Diners Club.
Kort med bred anvendelse adskiller sig fra kort, der har en begrænset anvendelse som defineret i lov om betalingstjenester og elektroniske penge, § 38, nr. 1.
Betalingskort er en sum af debetkort og kreditkort, se nedenfor.
- **Debetkort:**
Kort, hvor beløbet trækkes fra betalers konto, umiddelbart efter at kortudsteder har modtaget oplysninger om transaktionen. Eksempler er Dankort, VisaDankort og internationale debetkort som fx Visa Debit og MasterCard Debit.
Debetkort er en sum af Dankort, co-brandede Dankort, internationale debetkort og andre debetkort.
- **Dankort:**
Det nationale debetkort i Danmark. Co-brandede Dankort har en selvstændig kategori og indgår ikke under Dankort.
- **Co-brandede Dankort:**
Dankort, der er co-brandede med et andet kortmærke, fx Visa.
Bemærk, at transaktioner eller misbrug foretaget med et VisaDankort i statistikken alle opgøres under co-brandede Dankort,

uanset om transaktionen er indløst som en visa-transaktion, idet statistikken opdeler efter korttype frem for efter kortindløsning.

- **Internationale debetkort:**
Et debetkort, der er udstedt med licens fra et internationalt kort-selskab, fx Visa eller MasterCard. Eksempler er Visa Debit og Ma-sterCard Debit.
- **Kreditkort:**
Kort, hvor beløbet ikke trækkes fra betalers konto, umiddelbart efter at kortudsteder har modtaget oplysninger om transaktio-nen, men først efter en periode, der er aftalt mellem kortholder og kortudsteder – typisk en gang om måneden. Til kreditkort kan være knyttet en aftale om yderligere kredit, kaldet revolverende kredit, der typisk pålægges renter.
- **Internationale kreditkort:**
Kreditkort, der er udstedt med licens fra et internationalt kortsel-skab, fx Visa eller MasterCard. Eksempler er Visa, MasterCard, American Express og Diners Club.
- **Udenlandske kort:**
Som betalingskort, dog er disse udstedt af en udenlandsk kortud-steder
- **Udenlandske debetkort:**
Som internationale debetkort, dog er disse udstedt af en uden-landsk kortudsteder.
- **Udenlandske kreditkort:**
Som internationale kreditkort, dog er disse udstedt af en uden-landsk kortudsteder.

Uddybning af anvendelsessted for transaktioner med betalingskort

- **Fysiske forretninger:**
Transaktioner foretaget i fysiske forretninger med betjent ekspe-dition, fx betaling i et supermarked, hvor kassemedarbejderen be-tjener og tager imod betaling. Med andre ord transaktioner, hvor både betaler og betalingsmodtager er fysisk til stede.

- E-handel mv.:
Transaktioner, der er foretaget i e-handel, postordre- og telefonsalg, samt transaktioner via apps. Derfor er også indeholdt transaktioner via dedikerede betalingsapps, der muliggør person til person-overførsler, fx MobilePay, hvis den bagvedliggende transaktion er gennemført som en korttransaktion. Yderligere er en delmængde af transaktioner med MobilePay i fysiske forretninger også omfattet af opgørelsen.
E-handel mv. omfatter således de transaktioner, der også betegnes Card Not Present-transaktioner.
- Selvbetjening og automatsalg:
Betalinger foretaget i ubemandede selvbetjeningsmiljøer. Eksempler er standere på tankstationer, parkometre, parkeringsanlæg, broer og betalingsveje, billetautomater og selvscanningskasser i supermarkeder samt automater til salg af småvarer.
- Kontanthævning:
Kontanthævninger foretaget i en kontantautomat eller ved kassen i en bankfilial, inklusive korttransaktioner knyttet til køb af valuta.

Uddybning af kategorier af kortmisbrug

- Overordnet opdeles kortmisbrug i tre kategorier.
  - Misbrug med tabte eller stjålne kort
  - Misbrug med falske kort
  - Misbrug i e-handel, herunder postordre- og telefonsalg
  - Misbrug foretaget i Danmark opdeles for de to første kategorier yderligere efter anvendelsessted, dvs.
  - Kort misbrugt til kontanthævninger i kontantautomater eller bankfilial
  - Kort misbrugt til betaling i fysiske forretninger med betjent ekspedition, heraf også en opgørelse af misbrug i fysiske forretninger med betjent ekspedition, hvor kortets kontaktløse funktion er brugt

Bemærk, at det afgørende for at indgå i statistikkens opgørelse er, om den kontaktløse funktion er brugt. Det er ikke et krav, at transaktionen er på mindre end 350 kr. Beløbet kan være større, hvis en afluret pinkode er brugt i betalingsøjeblikket.

Uddybning af misbrug som andel af samlede antal/værdi af transaktioner med kort

- De enkelte andele er beregnet som misbrug i forhold til brugen af kort knyttet til det pågældende anvendelsessted, dvs.:
  - misbrug ved hævnings af kontanter i kontantautomater sættes i forhold til kontanthævninger i alt
  - misbrug i forretninger sættes i forhold til korttransaktioner i forretninger og selvbetjeningsmiljøer
  - misbrug i forretninger, kontaktløse transaktioner, sættes i forhold til kontaktløse transaktioner i forretninger
  - misbrug i e-handel sættes i forhold til korttransaktioner i e-handlen

Det indebærer, at *misbrug med tabte eller stjålne kort* og *misbrug med falske kort* sættes i forhold til summen af kontanthævninger og transaktioner i fysiske forretninger og selvbetjeningsmiljøer.

- Den valgte skelen til misbrug og anvendelsessted betyder, at det generelt ikke er muligt at summere andele, da nævnerne i beregningen af de enkelte andele (brøker) ikke er ens.

Uddybning af privatpersoner og erhvervskunder

- Opdeling på privatpersoner og erhvervskunder følger den bagvedliggende konto for transaktionen. Det betyder, at kort, der er tilknyttet konti, hvor kontoindehaver er en privatperson, i statikken opgøres som kort udstedt til privatpersoner.

Der tages således ikke hensyn til, om kortet er et såkaldt privatkort (*consumer card*) eller kort, der er beregnet til medarbejdere i virksomheder, kaldet erhvervs- eller firmakort (*commercial card*).

Uddybning af kortterminaler og kontantautomater

- Statistikken omfatter en opgørelse af kortterminaler på forretningssteder og indeholder information om, hvor mange af dem, der
  - kan tage imod kontaktløse transaktioner
  - er håndholdte, dvs. benytter et batteri som strømkilde og sender signal via trådløst eller mobilnetværk
- Ikke omfattet i opgørelsen af antal kortterminaler er terminaler i selvbetjeningsmiljøer, fx parkometre, betalingsanlæg ved bro

eller færge, på tankstationer, billetautomater mv. Endelig er mPos-terminaler – en enhed, der sammen med en smartphone fungerer som en kortterminal – heller ikke medregnet i opgørelsen.

For kontantautomater indeholder statistikken en opgørelse af antal, og hvor mange af dem, der

- giver mulighed for at foretage konto til konto-overførsler til tredjemand
- giver mulighed for at foretage indskud af kontanter via automaten
- er opstillet uden nær tilknytning til en bankfilial

Uddybning af typer af indenlandske kreditoverførsler i kroner

- Statistikken omfatter en opgørelse af indenlandske kreditoverførsler i kroner. Kreditoverførsler er kendetegnet ved, at betaler initierer transaktionen ved at udstede en betalingsordre til sin bank (kontoførende institut). Statistikken omfatter kun indenlandske kreditoverførsler, hvor enten betaler og/eller betalingsmodtager ikke er et monetært finansielt institut, dvs. ikke-MFI'er. Derved ekskluderes fx kreditoverførsler mellem to banker, såkaldte interbank-betalinger. Statistikken omfatter alene kreditoverførsler, der er cleared via detail clearingssystemerne, Sumclearing, Intradagclearing eller Straksclearing, samt transaktioner mellem konti i samme pengeinstitut.
  - Interne overførsler:
Transaktioner mellem to konti i samme pengeinstitut, disse transaktioner kaldes også "on-us"-transaktioner. Disse transaktioner sendes ikke til clearing, men beløb flyttes internt mellem konti.
  - Straksoverførsler:
Betalingsmodtagerens konto krediteres inden for ganske få sekunder (24/7/365) efter betalers initiering af overførslen. Disse kreditoverførsler sendes til clearing via Straksclearingen.
  - Intradagoverførsler:
Betalingsmodtagerens konto krediteres samme bankdag, som betaleren initierer overførslen, hvis overførslen er sendt til clearing inden cut-off-tidspunkt for den sidst

daglige clearingscykel. Cut-off-tidspunkt varierer på tværs af pengeinstitutter, men flere opererer med et tidspunkt omkring kl 12.40. Disse kreditoverførsler sendes til clearing i en af de daglige clearingscykler i intradagclearingen.

- Standardoverførsler:
Betalingsmodtagerens konto krediteres bankdagen efter betaleren har initieret overførslen. Disse overførsler sendes til clearing enten via Intradagclearingen eller Sumclearingen.
- Indbetalingskort:
Transaktioner med indberetningskort omfatter både Girokort (GIK) og det fælles indbetalingskort (FIK)

Uddybning af initiering af kreditoverførsler

- Der foretages en opdeling af kreditoverførsler efter om disse er initieret manuelt eller elektronisk.
- Manuelt behandlede kreditoverførsler er overførsler, hvor betaler har bedt medarbejder i et pengeinstituts filialer om at initiere overførslen.
- Elektronisk behandlede kreditoverførsel er omvendt ikke behandlet af medarbejdere i et pengeinstituts filial, men derimod initieret elektronisk af betaler, fx via kontantautomat, net- eller mobilbank mv.

Uddybning af hævnings og indskud efter betjeningssted

- Omfatter indskud og hævnings foretaget i Danmark af danske bankkunder- herunder også "køb og salg" af valuta. Kontanthævninger foretaget i udlandet er omvendt ikke inkluderet i opgørelsen, ej heller udlændiges kontanthævninger af kroner og valuta i Danmark.

Hvor indskud alene kan foretages i kundens eget pengeinstitut (kontoførende institut), kan kunden godt hæve kontanter i andre (fremmede) pengeinstitutters filialer eller kontantautomater. Hævninger og indskud opdeles efter, hvor de bliver foretaget.

- Hævninger opdeles, dels efter om de foretages ved kassen i en filial eller kontantautomat, dels efter betjeningssted,

- dvs. i kundens pengeinstituts filial eller kontantautomat, eller et andet instituts filial eller kontantautomat.
- Indskud opdeles efter om de foretages via kassen i filial, kontantautomat eller døgnboks.min
- Bemærk, at værdien af hævnings ikke modsvarer af værdien af indskud. Det kan bl.a. forklares ved
    - manglende statistikindsamling af oplysninger vedrørende indskud via kontanthåndteringsselskaber. Selskaberne afhenter kontanter hos større forretningsdrivende, fx supermarkeder, og transporterer disse til kontantdepoter, hvor der foretages optælling. Enten godskrives den erhvervsdrivendes konto direkte, ellers indsættes beløb først ind på kontanthåndteringsselskabets bankkonto, hvorfra selskabet via en kontooverførsel afregner med den forretningsdrivendes, der får afhentet beløbet krediteret sin konto.
    - Enkelte banker er ikke i stand til at sortere betalinger af fx indbetalingskort fra. Her "hæver" kunden kontanter med den ene hånd og afleverer dem straks tilbage med den anden, som betaling. Bankerne er således ikke i stand til at skelne ovenstående fra faktiske hævnings, hvor kunden forlader filialen med hævede kontanter i hånden eller på lommen.

2 Tid

2.1 Referencetid

Statistikken opgøres på kvartalsbasis.

2.2 Udgivelsestid

Tal for det seneste kvartal offentliggøres d. 1. bankdag i månederne februar, maj, august og november.

2.3 Punktlighed

Statistikken publiceres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

2.4 Hyppighed

Der offentliggøres nye tal hvert kvartal.

3 Pålidelighed og usikkerhed

3.1 Samlet pålidelighed

Statistikken er baseret på indberetninger, der er indsamlet fra ca. 60 banker med hjælp fra deres datacentraler og ca. 10 udbydere af betalingstjenester. Statistikens pålidelighed er afhængig af pålideligheden af de enkelte indberetteres rapporteringer.

3.2 Usikkerhedskilder

Population og opregning

Indberetningerne er målrettet henholdsvis banker og andre udbydere af betalingstjenester. De mindste danske banker, målt ved aktiver på balancen, er undtaget fra at indberette oplysninger til statistikken.

Det vurderes, at statistikken er dækkende med hensyn til udstedte kort og transaktioner foretaget med dem. Transaktioner foretaget med udenlandske kort i Danmark formodes at have en lidt lavere dækning, da der kan være anvendt udenlandske kortindlødere, som ikke indberetter oplysninger til statistikken.

Det vurderes, at det rapporterede misbrug udgør størstedelen af misbrug med kort i Danmark og misbrug med dansk udstedte kort i udlandet. Dækningsgraden er dog lavere end for de øvrige tabeller med oplysninger om kort.

Da de mindste banker er fritaget for at indberette oplysninger til statistikken, og der ikke er foretaget noget skøn over, hvor mange transaktioner mv. der foretages via konti i disse banker, er statistikken ikke en totalopgørelse.

Retningslinjer

Nationalbanken udarbejder vejledninger til brug for indberetning af oplysninger til statistikken. Derudover foretager Nationalbanken en række automatiske og manuelle kontroller af de indberettede oplysninger for at sikre kvaliteten, herunder at eliminere fejl i samarbejde med indberetterne. På trods af dette er der dog stadig en risiko for, at indberetterne opfatter vejledningerne forskelligt og dermed ikke indberetter ensartet.

Manglende indberetninger

Procedure ved manglende indberetning, fx på grund af for sen, mangelfuld eller fejlbehæftet indberetning, afhænger af den betydning, som

oplysningerne har for statistikkens samlede opgørelse. Oplysninger fremskrives på baggrund af tidligere indberetninger eller estimeres på baggrund af oplysninger fra den øvrige population. Statistikken revideres, når indberetter indsender nye oplysninger, jf. punkt. 4.3.

3.3 Tal for usikkerhed

Der foreligger ingen usikkerhedsberegninger.

4 Sammenlignelighed

4.1 Sammenlignelighed over tid

Nationalbanken har frem til denne statistik offentliggjort en halvårlig statistik for betalinger. Oplysningerne i de to statistikker er sammenlignelige, hvis de findes i begge datasæt, om end der er et niveauskift i opgørelsen af fx antal udstedte kort, fordi der er skiftet primærkilder. Denne statistik har en større detaljeringsgrad end den tidligere.

4.2 Sammenlignelighed med anden statistik

Danmark Statistik offentliggjorde tidligere en statistik for dankort, som omfattede en opgørelse af antal udstedte dankort og antal og værdi af dankorttransaktioner. Der er ikke fuldstændig sammenlignelighed mellem de to statistikker, om end den overordnede tendens er ens.

Statistikkerne adskiller sig bl.a. ved, at betalingsstatistikken:

- ikke er en totalopgørelse, fordi de mindste banker ikke indberetter oplysninger til statistikken, jf. afsnit 3.2.
- også omfatter kontanthævninger og valutakøb fra kontantautomater og ved kassen i bankfilial, hvor kort er anvendt
- ikke omfatter kredittransaktioner, dvs. transaktioner, hvor kortholder får tilbageført beløb via kort, fx i forbindelse med tilbagelevering af tidligere købte varer.
- omfatter korttransaktioner foretaget ved brug af betalingsapps,
- for co-brandede Dankort, fx VisaDankort, også omfatter transaktioner foretaget i Danmark, hvor kortholder fx har brugt Visadelen af sit kortet i forbindelse med betaling.

Teknisk er transaktionen gennemført som en Visatransaktion, men indgår her som en transaktion med co-brandede Dankort.

Den Europæiske Centralbank, ECB, offentliggør en fælleseuropæisk statistik. Nationalbanken indberetter oplysninger til den og redegør i noter for, hvor de indberettede oplysninger ikke følger ECB's definitioner, jf.

vejledninger. Som eksempel opdeles kort i den europæiske statistik efter privatkort og firmakort og ikke efter om kortholderen er en privatperson eller en erhvervskunde, jf. ovenstående.

4.3 Forhold mellem foreløbige og endelige tal

Statistikken revideres hvert kvartal, når oplysninger for det seneste kvartal offentliggøres. Statistikken revideres normalt et kvartal tilbage. Ved offentliggørelsen af oplysninger for 1. kvartal kan der forekomme revisioner af alle historiske data. I de fleste tilfælde forventes revisionerne dog at begrænse sig til oplysninger for det aktuelle og det foregående kalenderår.

4.4 Korrektion for ændret kilde

Nets Danmark A/S indberettede oplysninger om antal udstedte kort og brugen af kort fra 1. kvartal 2016 til og med 1. kvartal 2017 på vegne af banker, som Nets ydede kortudstederservice for. Fra 2. kvartal 2017 indberetter bankerne selv oplysningerne. Kildeskiftet har medført et brud i oplysningerne for udstedte kort og opgørelsen af kontanthævninger foretaget med kort. Bruddet i opgørelsen er korrigeret bagud i tid.

5 Tilgængelighed

5.1 Distributionskanaler

Offentliggøres kvartalsvist på:

www.nationalbanken.dk

<http://nationalbanken.statistikbank.dk>

www.statistikbanken.dk

5.2 Grundmateriale: Lagring og anvendelsesmuligheder

Oplysningerne modtages løbende fra indberettere og lagres i en lokal database. Udtræk til statistikbanken trækkes fra den lokale database.

5.3 Dokumentation

Indberetningsvejledninger er tilgængelige på Nationalbankens hjemmeside.

5.4 Øvrige oplysninger

Der foreligger ingen øvrige oplysninger.

6 Supplerende dokumentation

Ingen.